

Inhoud

Inleiding 9

Plaats en politiek 12

Het Binnenhof in boeken 16

Representativiteit, functionaliteit en de erfenis van het verleden 19

Afbakening en periodisering 23

1 Van paleis naar parlement.

Het Binnenhof tot en met de Bataafse tijd 27

In Den Haag, daar woont een graaf 27

Tussen lokaal en centraal gezag 32

Op eigen benen 37

Pracht, praal en pronkzucht 42

Oplopende spanningen 47

Omwenteling en eenwording 53

2 Hofstad naast de hoofdstad, 1806-1840 58

Verval en restauratie 58

Een hoopvol onthaal 60

Het Binnenhof buitenspel 64

De omwenteling van 1813 71

De schaduw van Amsterdam 77

Het hof heringericht 82

De Brusselse evenknie 90

Een plaats met historisch gezag 99

- 3 **Vooruitkijken of terugblikken, 1840-1880** 104
- Een onbevredigende situatie* 104
 - Krimp en kritiek* 107
 - Eerste ontwerpen voor een nieuwe orde* 111
 - Schade en schande* 117
 - Het monumentale Binnenhof* 128
 - Thorbeckes Paleis der Staten-Generaal* 134
 - Luchtkastelen* 140
 - Conciliantie en behoud* 148
 - Een hof voor heel de natie?* 154
 - Een historisch bondgenootschap* 158
- 4 **Aanpassing en herstel, 1880-1940** 161
- Het beperkte Binnenhof* 161
 - Van kapel naar kantoor* 164
 - Torentje en troonzaal* 171
 - Het nationaal staatstoneel* 179
 - Doorbreken en voortbouwen* 188
 - Het primaat van het parlement* 193
 - Een nieuw paleis?* 197
 - Crisis, congressen en centralisatie* 206
 - Schakeljaren* 210
- 5 **Hart van de democratie, 1940-2015** 213
- Van dictatuur naar democratie* 213
 - Nieuwe initiatieven* 217
 - Herstel en vernieuwing* 221
 - Verdere tweedeling* 225
 - Naar een nieuw huis voor de Tweede Kamer* 231
 - Ruimte voor verandering?* 239
 - Nieuwbouw uit bestaande delen* 246
 - Oude versus nieuwe symboliek* 251
 - Tegenwicht in het Torentje* 259
 - Gesloten, maar rijk aan traditie* 265
 - De juiste toon* 271

Conclusie 274

De roep om representativiteit 277

Praktische problemen en pragmatisme 281

De geest van de geschiedenis 283

De machteloosheid van de maakbaarheid? 287

Het belang van het Binnenhof 289

Noten 293

Plattegrond 324

Woord van dank 327

Bronnen en literatuur 329

Personenregister 341